

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v dubnu 2015 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v dubnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu¹⁾**.

Průzkum se týkal 937 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 498 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 301 podniků obchodu a 672 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** v dubnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** respondentů se mírně zvýšilo. 38 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 59,6 % jako uspokojivou a 2,4 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 57,6 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 2,8 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby nábytku. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 39,6 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové i zahraniční poptávky** se snížilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 84,4 % tržeb, respondenti se 7,5 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti se 8,1 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 82,3 % tržeb, jako nízká u respondentů s 9,2 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 8,5 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 85,2 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 9,6 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 5,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 84,3 % tržeb, u 9,8 % za nízkou a u 5,9 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 21,3 % tržeb, poklesla u 8 % podniků a u podniků se 70,7 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 24,2 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 7,8 % a neměnnost podniků se 68 % tržeb.

Zásoby hotových výrobků se podle respondentů nezměnily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 91,3 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 5 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 3,7 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 92,5 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 85,1 %. Podniky, jejichž tržby představují 44,8 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 21,8 % tržeb. **Využití výrobních kapacit** ve zpracovatelském průmyslu se v dubnu v mezičtvrtletním srovnání téměř nezměnilo a dosáhlo 85,1 %. **Hlavní bariérou růstu produkce** je stále nedostatečná poptávka, uvádí ji téměř 45 % respondentů.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 91,3 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků se 7,9 % tržeb a zhoršila se u 0,8 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 9,5 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů se 6,8 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 89,7 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 92,3 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro příštích **tří i šesti měsíců** se téměř nezměnila. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky se 16,3 % a zhoršení respondenti s 1,2 % tržeb, beze změny 82,5 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšit u 18,5 % respondentů, u 1,4 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 80,1 % tržeb.

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 18,4 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 1,9 % a respondenti představující 79,7 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 76,9 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 20,9 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 2,2 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 71,4 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 22,3 % a se snížením respondenti s 6,3 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 25,3 % tržeb, snížení očekává 3,5 % respondentů a neměnnost 71,2 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů se 20,7% tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 76,3 % za celý soubor a snížení exportu očekává 3 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 23,6 % tržeb, pokles respondenti s 3,4 % tržeb a respondenti se 73 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 16,9 %, ke změnám nedojde u 80 % a snížení dovozu předpokládají podniky s 3,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 19,3 % respondentů zvýšení dovozu, 3,5 % snížení a 77,2 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 85,6 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 10,7 % a nedostatečné u podniků s 3,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 83,8 % tržeb, více než dostatečné u 12 % a nedostatečné u 4,2 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce mírné zvýšení tempa **výrobní činnosti** a téměř neměnnost **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 23,5 % tržeb, se snížením počítá 5,7 % respondentů a respondenti se 70,8 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 26,7 % tržeb, neměnný vývoj 69,8 % respondentů a pokles výroby 3,5 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 14,7 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 71,9 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 13,4 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 7,5 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 9,2 % tržeb a s neměnností u 83,3 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 8,4 % tržeb, snížit u 5,9 % tržeb a 85,7 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 19,3 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 9,9 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 90,8 % počtu respondentů, u 7 % se zlepší a u 2,2 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 47,8 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 8,8 % a snížení 15,9 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 27,5 % počtu podniků

Ze šetření o **investiční činnosti** vyplývá, že po růstu v roce 2014 očekávají respondenti ve zpracovatelském průmyslu pro rok 2015 nadále růst investic zhruba o 9 %. Půjde přitom převážně o rozšíření výrobních kapacit a také o obnovu výrobních zařízení, méně pak o pořízení nových technologií.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se v dubnu meziměsíčně mírně snížilo o 1 bod. V meziročním srovnání je nižší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních** podnicích se hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů v dubnu téměř nezměnilo. Hodnocení **celkové poptávky** se oproti březnu zvýšilo, její očekávání pro příští tři měsíce se ale snížila. V dubnu hodnotilo 16,8 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 70,7 % jako uspokojivou a 12,5 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 21,1 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 18,7 % respondentů a u ostatních (s 60,2 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 54,6 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 43,7 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší a 1,7 % za vyšší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 6,8 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se téměř nezměnila. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 67,5 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 20,3 % stavebních prací a zhoršení se 12,2 %.

V příštích šesti měsících by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 30,9 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 12,4 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 56,7 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce téměř neměnnost tempa **stavební činnosti** a růst **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 45,8 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 13,7 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky se 40,5 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 62,1 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 26,7 % respondentů a snížení 11,2 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 80,6 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 62,2 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 4 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 2,4 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 15,4 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 35,4 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 7,8 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 17 % své produkce, neměnnost u 71,5 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 11,5 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 27,9 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 19,5 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 48,4 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 6,9 % a snížení 11,5 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 33,2 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) se v dubnu meziměsíčně zvýšilo o 5 bodů. V meziročním srovnání je saldo ve stavebnictví vyšší.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v dubnu hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů meziměsíčně téměř nezměnilo. Jako dobrou hodnotilo v dubnu **ekonomickou situaci** svého podniku 37,2 % respondentů, 55,3 % jako odpovídající sezóně a 7,5 % jako špatnou. Zásoby se téměř nezměnily také. Současný **stav zásob** hodnotilo 90,8 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 6,4 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 22,9 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 75,8 % tržeb a s 1,3 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 69,5 % respondentů, 17,4 % očekává růst a 13,1 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodáváného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 93,9 % tržeb, 2,7 % předpokládá pokles a 3,4 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se zvýšila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 44,5 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 53,3 % žádné změny nepředpokládají a 2,2 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v dubnu oproti březnu zvýšilo o 6 bodů. Celkově je saldo v obchodě oproti minulému roku vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v dubnu hodnocení současné **ekonomické situace** oproti březnu téměř nezměnilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 55,6 % respondentů jako dobrou, 42,3 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 2,1 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** v dubnu se zvýšilo, její očekávání pro příští **tři měsíce** se snížila. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 19,1 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 79 % respondentů a 1,9 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 93,4 % respondentů, růst cen 3,8 % respondentů a 2,8 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 33,3 % respondentů, neměnnost 58,2 % a růst počtu zaměstnanců 8,5 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se téměř nezměnila.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se v dubnu meziměsíčně mírně zvýšilo o 0,3 bodu. V meziročním srovnání je vyšší.